

Mogu li „siromašne“ EU članice financirati energetska tranziciju?

Preporuke Komisije o definisanju
energetskog siromaštva u EU

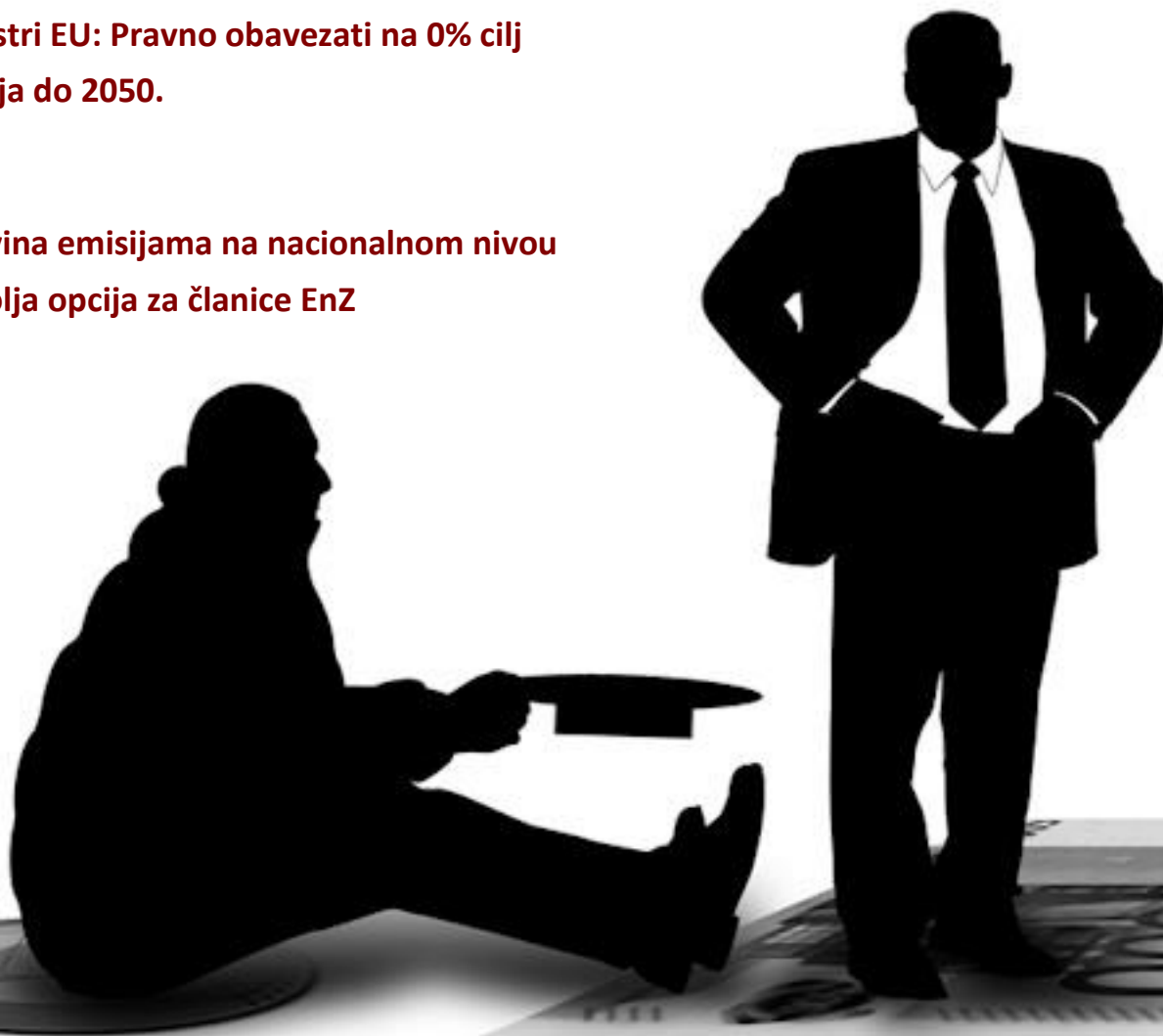
BHP: Neophodno u Evropi zatvoriti preko
600 GW TE na uglj do 2050.

Ministri EU: Pravno obavezati na 0% cilj
emisija do 2050.

Trgovina emisijama na nacionalnom nivou
najbolja opcija za članice EnZ

Komisija uskoro objavljuje kriterijume
„održivog“ ulaganja

EU će uskratiti gasnim elektranama
oznaku zelene investicije

Kako manje razvijene EU članice mogu finansirati energetska tranziciju?	OVDE
Preporuke Komisije o definisanju energetskog siromaštva u EU	OVDE
Komisija uskoro objavljuje kriterijume „održivog“ ulaganja	OVDE
EU će uskratiti gasnim elektranama oznaku zelene investicije	OVDE
Timermans: EU ne brani nuklearnu energiju, ali	OVDE
BHP: Neophodno zatvoriti 1.300 GW TE na ugalj do 2050.	OVDE
Poljska formira državni entitet za ugalj	OVDE
EU komesar za energiju: Ukinuti subvencije za fosilna goriva	OVDE
Kako EU planira reviziju Ugovora o energetska povelji?	OVDE
Šta znamo o ECT-u?	OVDE
CEER: Ovlastiti NRA za odobravanje nacionalnih planova razvoja prenosne elektroenergetske mreže.....	OVDE
Odbor EU parlamenta: Porez na CO2 za uvoz struje od 2023.	OVDE
Trgovina emisijama na nacionalnom nivou najbolja opcija za članice Energetske zajednice	OVDE
EU ETS uskoro ulazi u četvrtu brzinu	OVDE
Ministri EU: Pravno obavezati na 0% cilj emisija do 2050.	OVDE
Poljska gradi nuklearnu elektranu, traži podršku Evropske komisije	OVDE
Bugarska traži pomoć EU da prestane da koristi ugalj u energetici.....	OVDE
Britanski regulator da uključi cilj neto nule u mrežnu regulativu	OVDE
Prosečne cene električne energije u Evropi	OVDE
Električna energija u regionu najskuplja u Albaniji i Crnoj Gori	OVDE
Rumunija: ČEZ prodaje imovinu australijskoj firmi MIRA	OVDE
Bugarski antimonopolski regulator odobrio prodaju ČEZ Bulgaria Euroholdu	OVDE
Novo poskupljenje gasa u Bugarskoj	OVDE
Rumunski regulator kaznio 11 energetskih kompanija	OVDE
Kopač: Implementacija EU pravila o tržištu gasa u Ukrajini "nepotpuna"	OVDE
Gasprom: Višak ponude gasa u Evropi u 2021.	OVDE

Kako manje razvijene EU članice mogu financirati energetska tranziciju?

BRISEL - Ukupni troškovi postizanja ciljeva klimatskih promena u EU ogroman su teret za one države članice s BDP-om po stanovniku znatno ispod EU proseka, koje se ujedno u velikoj mjeri oslanjaju na ugljik i imaju različita polazišta u transformaciji u klimatski neutralnu privredu, piše **Euractiv**.

Stoga bi se trebalo osigurati odgovarajući mehanizam financiranja za ove države članice kako bi im se pomoglo u energetska tranziciji, a ne da bi ih se ostavilo iza sebe.

Kao što je prikazano u Proceni učinka koju je izradila Evropska komisija, godišnje potrebe za ulaganjima u energetska sistem (osim transporta) kako bi se postigao cilj od 55% biće na nivou od 438 milijardi EUR u periodu 2021.-2030. Verovatno će taj trošak pre svega snositi države članice i regije koje se najviše oslanjaju na ugljik. Prema procenama Euractiva, sprovođenje cilja smanjenja emisija od 55% u Poljskoj koštala bi 136 milijardi evra.

Moguća finansiranja energetska transformacije trebalo bi da dolaze iz dugoročnog EU budžeta 2021.-2027., Uključujući Fond pravredne tranzicije, a takođe i iz novog Instituta za oporavak i otpornost u okviru EU sledeće generacije, kao i iz EU mehanizama temeljenih na ETS-u. kao što je Fond za modernizaciju.

Međutim, u slučaju obezbeđenja finansijskih sredstava za energetska prelaz s finansijskih tržišta, analitičari Euractiva ukazuju na moguće prepreke postavljene uredbom o održivom finansiranju (tzv. Uredba o taksonomiji).

Glavna ideja koja stoji iza te Uredbe je odabrati koje se tehnologije mogu smatrati održivim iz perspektive životne sredine, a koje ne. To je posebno pitanje u slučaju prirodnog gasa i nuklearne energije. To će s druge strane povećati troškove energetska transformacije i značajno otežati energetska tranziciju.

Preporuke Komisije o definisanju energetske siromaštva u EU

BRISEL – Evropska komisija je 14. oktobra objavila **Preporuke** u kojima pruža osnovne savete državama članicama o načinu definisanja i određivanja energetske siromaštva.

Računa se da blizu 34 miliona Evropljana nisu bili u stanju da primereno zagrevaju svoje domove u 2018.

Ne postoji standardna definicija energetske siromaštva, pa je zato prepušteno državama članicama da razviju sopstvene kriterijume u skladu s njihovim nacionalnim prilikama. Međutim, nedavno usvojeni zakonodavni paket „Čista energija za sve Evropljane“ pruža korisna opšta načela, kao i uvid u moguće uzroke i posledice energetske siromaštva, stoji u dokumentu.

Novo u zakonodavstvu je da države članice u svojim Nacionalnim energetske i klimatskim planovima (NECP) moraju da procene broj domaćinstava u energetske siromaštva. U slučaju da država članica utvrdi da ima značajan broj takvih slučajeva, ona treba da u svoj plan uključi i nacionalni cilj, kao i politike i mere za smanjenje energetske siromaštva...

Uticao nestabilnih cena na tržištu energije i loše energetske efikasnosti, posebno u sektoru zgradarstva, u kombinaciji sa širokim spektrom društveno-ekonomskih faktora, čine problem složenim za rešavanje...

U 2018. godini 6,8% ljudi koji žive u privatnim stanovima širom EU (30,3 miliona ljudi) nisu bili u stanju da plaćaju račune za komunalne usluge, uključujući račune za energiju ...

Komisija uskoro objavljuje kriterijume „održivog“ ulaganja

BRISEL - Evropska komisija će tokom sledećih nedelja detaljno objasniti šta bi se moglo smatrati 'zelenom' aktivnošću, tehničkom definicijom koja bi pomogla pristupu masovnih ulaganja potrebnih za postizanje klimatskih ciljeva EU.

EU je postigao sporazum o 'zelenoj' taksonomiji u decembru 2019. Taksonomija se smatrala ključnim instrumentom za mobilizaciju dodatnih 350 milijardi evra ulaganja koja su Evropi bila potrebna godišnje za postizanje klimatske neutralnosti do 2050. godine.

Kao prvi korak, Evropska komisija objaviće "vrlo brzo" delegirane akte koji sadrže detaljne tehničke kriterijume za utvrđivanje kada se neka privredna aktivnost može označiti kao "zelena", saopšteno je iz kabineta Valdisa Dombrovskisa, izvršnog potpredsednika Komisije zaduženog za ekonomiju.

Aktivnost mora bitno pridoneti jednom od šest ciljeva zaštite životne sredine utvrđenih u uredbi; ne sme značajno naštetiti ni jednom od ostalih pet ekoloških ciljeva; mora se sprovesti u skladu s minimalnim zaštitnim merama, uglavnom u pogledu osnovnih radnih prava; i mora biti u skladu sa spomenutim tehničkim kriterijumima. Sledeći delegirani akti pokriće kriterijume za dva od šest ciljeva zaštite životne sredine: ublažavanje klimatskih promena i adaptiranje klimi, prenosi **Euractiv**.

EU će uskratiti gasnim elektranama oznaku zelene investicije

BRISSEL/LONDON - Elektrane na prirodni gas neće biti klasifikovane kao održivo ulaganje u Evropi, osim ako ne zadovolje ograničenije emisija koje trenutno ni jedna ne ispunjava u skladu s nacrtom propisa Evropske unije u koje je **Reuters** imao uvid.

Značajna pravila EU, koja će biti finalizovana ove godine, primoraće pružaoce finansijskih sredstava da do kraja 2021. otkriju koja ulaganja udovoljavaju klimatskim kriterijumima, pa se mogu obeležiti kao "održiva".

Cilj je usmeriti milijarde evra preko potrebnog privatnog finansiranja u projekte s niskim udelom ugljenika i ograničiti takozvano zeleno pranje sprečavanjem označavanja investicija koje ne udovoljavaju kriterijima kao "zelene".

Nacrt pravila kaže da **gasne elektrane ne bi trebalo da proizvode više od 100 grama ekvivalenta CO2 po kWh**, da bi se mogle klasifikovati kao održivo ulaganje koje "značajno" doprinosi suzbijanju klimatskih promena.

Čak i najefikasnije evropske elektrane na gas prebacuju više od tri puta ovu granicu, prema procenama aktera u ovoj grani energetske privrede i nezavisnog think tank-a Ember.

U skladu s tim, elektrane bi morale da koriste tehnologiju za hvatanje i skladištenje CO2 (CCS) - što trenutno ne radi nijedna evropska TE na gas.

"Gasnom lobiju je zahtev (da se elektrane na gas kvalifikuju kao zelene) definitivno odbijen",

konstatovala je Rebeka Vaugan, analitičarka koja prati industrijsko lobiranje za InfluenceMap.

Grupe iz gasne industrije pojačale su lobiranje nakon što je većina gasnih elektrana i gasovoda isključena s privremene liste objavljene u martu. Kompanije, uključujući naftnogasne gigante, britanski BP, francuski Total i norveški Equinor, ovog meseca su u otvorenom pismu pozvali čelnike EU da se pravila zelenog finansiranja nadovežu na postojeće tržište gasa i mrežu kao okosnicu budućeg energetskog sistema Unije.

Pravila EU koriste strožu granicu emisija od praga od 250 g CO2 po kWh koji Evropska investiciona banka koristi za proveru ulaganja. EIB će zaustaviti finansiranje projekata za fosilna goriva do kraja 2021.

"Imati prag koji nije u skladu s EIB-om pokazuje nedostatak udruženih pravila između javnog i privatnog kreditiranja, što je izopačeno", rekao je za Reuters generalni sekretar udruženja evropske gasne privrede, Eurogasa James Watson.

Nacrtom pravila određena ulaganja u gasovode označiće se kao održiva - uključujući njihovo osposobljavanje za transport gasova s niskim udelom ugljenika poput vodonika ili popravke radi zatvaranja curenja metana.

Ostale mere će doći sledeće godine. Preostali ciljevi su održiva upotreba i zaštita vodenih i morskih resursa; prelaz na kružnu ekonomiju, prevenciju i recikliranje otpada; sprečavanje i suzbijanje zagađenja; zaštita zdravih ekosistema.

Timermans: EU ne brani nuklearnu energiju, ali ...

PARIZ - Fatih Birol, izvršni direktor Međunarodne agencije za energiju, ponovio je 26. oktobra da će sve čiste tehnologije, uključujući nuklearnu, biti potrebne za ekonomski oporavak uz nizak udeo ugljenika, dok je Frans Timermans, izvršni potpredsednik komisije za Evropski zeleni plan naglasio da Komisija „neće stati na put“ državama članicama EU koje podržavaju nuklearnu energiju.

Timermans je govorio kao Birolov gost na IEA-ovom webinaru „Velike ideje“ (Big Ideas), prenosi **World Nuclear News**.

Upitan da prokomentariše status nuklearne energije u evropskim klimatskim projekcijama, Timermans je rekao da je "Komisija tehnološki neutralna, pa ako zemlje dođu do zaključka da žele koristiti nuklearnu energiju, onda jeste njena ogromna prednost u tome što nema emisije".

Ipak, kako je dodao, nuklearna energija ima „dva ozbiljna nedostatka. Prvi. da joj je potrebno gorivo i ostavlja otpad koji treba obrađivati. Drugi, što su nuklearke vrlo skupe i ako uložite u njih, zarobiće vas vrlo, jako dugo“.

BHP: Neophodno zatvoriti 1.300 GW TE na uglj do 2050.

MELBURN - Do 1.300 GW kapaciteta elektrana na uglj moraće da se zatvori tokom sledećih 30 godina kako bi se globalno zagrevanje ograničilo na 1,5°C iznad preindustrijskog nivoa, navodi se u izveštaju kompanije BHP, australijsko-britanskog proizvođača uglja, prirodnog gasa i nafte.

Pomenutih 1.300 GW je, ilustracije radi, ekvivalent celog parka TE na uglj u Kini, SAD, Japanu, Nemačkoj i Poljskoj", navode u BHP.

Stacionarni elektroenergetski sektor, koji danas stvara 40 % globalnih emisija gasova staklene bašte (eng - GHG), mora se u potpunosti dekarbonizovati u sledeće tri dekade, ako svet želi ostati unutar 1,5°C projekcije, navodi BHP u svom izveštaju **Staze dekarbonizacije** ([Pathways to decarbonisation](#)) od 28. oktobra.

Poljska formira državni entitet za uglj

VARŠAVA - Najveća poljska komunalna kompanija saopštila je da namerava da napusti poslovanje sa ugljem i ulaže u obnovljive izvore, postajući ugljenično neutralna do 2050. godine.

PGE, koji je u većinskom državnom vlasništvu, minule nedelje je otkrio planove za prenos svojih rudnika uglja i termoelektrana u novi državni entitet.

Strategija zavisi od pristanka poljske vlade da upravlja poslovima s ugljem i od odobrenja Evropske komisije da u tom cilju dozvoli državnu podršku budućem entitetu, što je neizvesno.

Odvajanje poslova za ugljem PGE-a bio bi deo šireg plana koji državno ministarstvo imovine želi da dovrši najkasnije u prvom tromesečju iduće godine, rekao je za **Reuters** predsednik PGE-a Wojciech Dabrowski.

"Ako se ovo razdvajanje (uglja) dogodi, imalo bi smisla da se (druge dve velike poljske energetske kompanije) Tauron i Enea spoje s nama u jednu energetska grupu," rekao je.

Trenutno PGE više od 80% proizvodnje električne energije temelji na uglju. To je firmi otežalo privlačenje finansijskih sredstava, jer su mnoge banke obećale da neće podržavati uglj.

Kao odgovor na pitanje investitora, Dabrowski je rekao da će preduzeće bankrotirati za godinu i po dana ako ne odvoji poslove sa ugljem.

EU komesar za energiju: Ukinuti subvencije za fosilna goriva

BRISEL - EU komesar za energiju Kadri Simson pozvala je države članice da ukinu subvencije za fosilna goriva; jer podrivaju cilj svođenja emisija CO₂ u EU na nulu do sredine veka.

"Evropski Zeleni dogovor je jasan: Subvencije za fosilna goriva moraju prestati", kazala je ona obraćajući se 22. oktobra članovima Evropskog parlamenta.

Zemlje EU potrošile su 159 milijardi evra na energetske subvencije u 2018. godini, prema izveštaju Komisije objavljenom u oktobru. Gotovo trećina toga otpada na fosilna goriva. Subvencije za fosilna goriva među 27 zemalja EU porasle su za 6% u razdoblju od 2015. do 2018.

Komisija će reformisati poreska pravila EU sledeće godine kako bi se pozabavila izuzećima za neka goriva.

Kako EU planira reviziju Ugovora o energetskej povelji?

BRISSEL - EU pokušava da ukloni fosilna goriva sa spiska investicija zaštićenih Ugovorom o energetskej povelji (ECT), kako bi zaustavila tužbe firmi protiv svojih država članica zbog posledica klimatskih akcija po njihove poslove, piše 28. oktobra *Climate Home News*.

Portal podseća da su nedavno firme iz sektora fosilnih goriva iskoristile odredbe ECT kako bi tužile slovenačku vladu zbog ekoloških propisa, dok su u Holandiji istim putem osporile vladin plan faznog gašenja termoelektrana na uglj. Firme tvrde da vladine klimatske politike nepravedno smanjuju vrednosti njihove imovine.

Slični slučajevi mogli bi koštati poreske obveznike širom sveta do 1,3 biliona evra do 2050. godine, pokazuje istraživanje firme Open Exp rađeno na temelju vrednosti imovine fosilnih goriva zaštićene ugovorom. Nešto manje od polovine tih troškova otpada na EU.

EU se zalaže za reformu ugovora, ali to zahteva saglasnosti svih 53 zemalja potpisnica ECT-a, na šta Japan i zemlje Srednje Azije nisu spremne

Prema jednom, ovih dana razotkrivenom internom dokumentu Evropske komisije za reformu ECT-a, izvršna vlast EU predlaže uklanjanje uglja, nafte i prirodnog gasa iz energetskej ulaganja zaštićenih ugovorom. Ako

se odobri, ova promena pravila stupiće na snagu za deset godina, a ulaganja izvršena u međuvremenu neće biti zaštićena.

Aktivisti iz ekoloških institucija rekli su da je predlog Komisije prespor i da ima previše rupa, posebno u vezi s gasom pružajući proizvođačima fosilnih goriva zaštitu za još najmanje deset godina.

Predlog EK kaže da bi ulaganja u sektor gasa sprovedena pre 2030. trebalo da budu zaštićena ako emitiraju manje od određene količine CO₂ i ako njihova postrojenja i infrastruktura omogućuju upotrebu gasova s niskim udelom ugljenika ili obnovljivih gasova. EK dodaje da bi ulaganja u konverziju uglja u gas ili investiranje u gasovode koji mogu transportovati gasove s niskim udelom CO₂ i obnovljive gasove trebalo da budu zaštićeni odredbama ECT do 2040.

Sledeća runda pregovora o reviziji ECT zakazana je za februar ili mart 2021.

Države poput Luksemburga i Francuske rekle su da bi EU trebalo da razmotri izlazak iz ECT, a Italija i Rusija su već izašle.

'**Klauzula zalaska sunca**' ugovora međutim kaže da, čak i ako ga države EU napuste, pravila ECT-a i dalje vrede 20 godina. Ekološki aktivisti kažu da 80% energetskej ulaganja u EU ulažu zemlje članice EU ili EFTA, pa bi se, nakon odlaska, te zemlje mogle dogovoriti da međusobno ukinu klauzulu o zalasku sunca.

Šta znamo o ECT-u?

LONDON - Ugovor o energetskej povelji (ECT) uspostavljen je u gotovo potpunoj diskreciji 1994. godine, uz ograničenu javnu raspravu, piše portal opendemocracy.net.

Prvobitno zamišljen da zaštiti od političkog rizika zapadne energetske kompanije koje ulažu u bivše sovjetske države, sada ima 53 potpisnice, uključujući gotovo sve evropske zemlje.

Do sada je putem ECT-a pokrenuto 128 parnica. Budući da ne postoji obaveza za objavljivanjem slučajeva, stvarni broj verovatno je daleko veći.

Tribunali se sastoje od tri privatna pravnika, zaobilazeći nacionalne ili nezavisne sudove. Dvadesetpet istih pravnika odlučilo je o 44% slučajeva ECT-a, a pet elitnih advokatskih kancelarija učestvovalo je u gotovo 50% parnica. Takođe ne postoji mehanizam za žalbu na presudu.

CEER: Ovlastiti NRA za odobravanje nacionalnih planova razvoja prenosne elektroenergetske mreže

BRISEL - Savet evropskih energetskej regulatora (CEER) preporučio je da se nacionalnim regulatorima daju ovlašćenja za odobravanje i za dopunu nacionalnih planova razvoja elektroenergetske prenosne mreže.

CEER u [Izveštaju](#) o pregledu statusa regulatornih okvira za inovacije u infrastrukturi prenosa električne energije, objavljenom 27. oktobra, konstatuje da nedostaju formalne definicije inovacija u zakonodavnom ili regulatornom okviru.

Izveštaj takođe pokazuje da se inovacije u prenosu električne energije uglavnom utvrđuju indirektno, preko opšteg regulatornog okvira i / ili putem posebnih stavki koje se odnose na podsticaje za rad mreže (regulacija na temelju rezultata).

Nakon utvrđivanja niza zakonodavnih prepreka za inovacije u nekim zemljama, evropski energetskej regulatori preporučuju da je:

Nužno pružiti nacionalnim regulatornim telima dovoljnu polugu i regulatornu kontrolu nad određivanjem tarifa i

Ovlašćenja za odobravanje i dopunjavanje nacionalnih planova razvoja prenosne mreže.

Trgovina emisijama na nacionalnom nivou najbolja opcija za članice Energetske zajednice

BEČ - Oporezivanje emisija na nacionalnom nivou po ugledu na Sistem za trgovanje emisijama EU (EU ETS) je najbolje rešenje za oporezivanje emisija ugljen-dioksida u Energetskoj zajednici, zaključak je studije o opcijama za oporezivanje emisija CO₂.

BALKAN GREEN ENERGY NEWS

Ovo rešenje je, prenosi portal *Balkan Green Energy News*, bolje od uvođenja prekogranične takse na emisije CO₂ (CBAM - carbon border adjustment mechanism) koji je predviđen Evropskim zelenim planom i mogao bi da se odnosi na sve proizvode koji u EU dolaze iz zemalja koje nemaju porez na CO₂, gde spadaju i zemlje regiona.

Predstavljanje glavnih zaključaka studije o uvođenju oporezivanja CO₂ u ugovornim stranama Energetske zajednice, održano je tokom onlajn konferencije De-Carbon Day, koju je organizovao Sekretarijat Energetske zajednice.

Cena emisija u okviru nacionalnih šema za trgovinu emisijama bi se postepeno usklađivala sa cenom iz EU ETS-a

Za pripremu studije zaduženi su Kantor Management Consultant SA i E3 Modelling.

Oporezivanje na lokalnom nivou je isplativija opcija

Od pet razmatranih scenarija, E3 Modeling smatra da je uvođenje nacionalnih šema za trgovinu emisijama, sa postepenim usklađivanjem cene emisija u okviru ovih šema sa cenama u okviru EU ETS-u, najisplativija i društveno najprihvatljivija opcija, saopštio je Sekretarijat.

Integracija tržišta električne energije i gasa je posebno važna u smislu ublažavanja negativnih efekata oprezivanja CO₂, ubrzanja ulaganja u obnovljive izvore, izbegavanja efekta zarobljene imovine, održavanja pouzdanosti sistema i ublažavanja cenovnih šokova.

Inače, Crna Gora je izuzetak među članicama Energetske zajednice jer je uvela porez na CO₂ u okviru nacionalne šeme koja je slična mehanizmu EU ETS.

Studija će biti objavljena u drugoj polovini novembra i biće podloga za rasprave o Zelenoj agedni za Energetsku zajednicu na predstojećem Ministarskom savetu Energetske zajednice.

U istraživanju se zaključuje da bi nacionalni porezi bili efikasnije sredstvo za dekarbonizaciju od prekogranične takse, a takođe bi poboljšali integraciju tržišta i stvorili dodatne javne prihode.

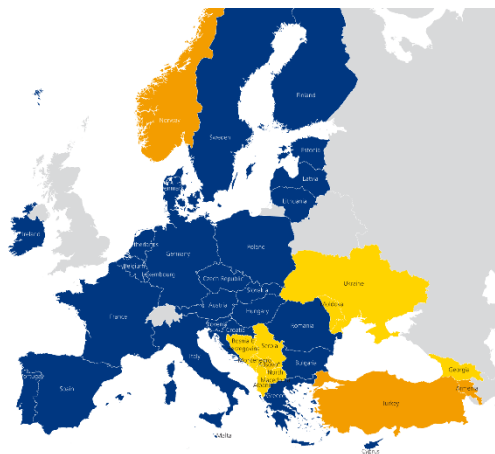

Kopač: Zajedničko tržište nemoguće bez zajedničke cene za emisije CO2

Janez Kopač, direktor Sekretarijata, izjavio je da dugoročno gledano zajedničko tržište neće biti moguće bez zajedničke cene za emisije CO2.

Prema njegovim rečima, usklađivanje politika za određivanje te cene u Energetskoj zajednici sa politikama EU obezbedilo bi jednake uslove u kontekstu regionalne i panevropske integracije tržišta u duhu Ugovora o osnivanju Energetske zajednice.

To usklađivanje se ne može dogoditi odjednom, ali mora da započne odmah, kako bi se izbeglo da energetska tranzicija bude još skuplja, a jaz između EU i ugovornih strana sve veći, istakao je on.

Odbor EU parlamenta: Porez na CO2 za uvoz struje od 2023.

BRISEL - Mehanizam za prekogranično prilagođavanje ugljenika ili CBAM trebalo bi nametnuti od 2023. godine kako bi obuhvatio uvoz električne energije i energetski intenzivnih proizvoda, konstatovao je klimatski odbor EU Parlamenta u izveštaju od 22. oktobra.

Kako prenosi **S&P Global Platts**, ako se sada uvede, bilo koji CBAM imao bi implikacije na evropske energetski intenzivne industrijske sektore zbog smanjenog uvoza roba sa velikim udelom CO2 iz drugih zemalja; potencijalno ukloniti potrebu za besplatnom dodelom dozvola za emisije CO2 za te sektore u Evropi; i mogao bi izazvati posledice za evropske trgovinske odnose sa svetom.

EU parlament "smatra da bi CBAM trebalo da pokrije sav uvoz, ali da bi na početku primene, već od 2023. trebalo da obuhvati energetski sektor i energetski intenzivne industrijske sektore poput cementa, čelika, hemikalija i gnojiva, koji i dalje dobijaju znatna besplatna izdvajanja i dalje predstavljaju 94% industrijskih emisija u Uniji", rekao je odbor u izveštaju.

Očekuje se da će Evropska komisija doneti zakonodavni predlog 2021. godine za uvođenje CBAM-a, a regulatorni organi EU rade na tome kako i kada bi se to moglo primeniti na način koji je kompatibilan s pravilima Svetske trgovinske organizacije (STO), kao i Pariskim sporazumom iz 2015. godine.

Međutim, odbor je saopštio da CBAM "sam po sebi" nije nespojiv s pravilima STO-a i naglasio da je tretiranje uvoza i domaće proizvodnje na isti način ključni kriterijum za osiguravanje te kompatibilnosti. To znači da bi sve postojeće mere vezane za ispuštanje ugljenika prema zakonu EU, poput besplatne dodele emisijskih jedinica, trebalo prestati primenjivati čim CBAM stupi na snagu.

EU ETS uskoro ulazi u četvrtu brzinu

BRISSEL - Evropski sistem za trgovanje emisijama (EU ETS) uskoro će preći u višu brzinu kada u januaru započne četvrta faza trgovanja.

Šesnaestogodišnje tržište ugljenika dobilo je značajniju ulogu u dekarbonizaciji evropske privrede poslednjih godina, pomažući ubrzanom prelasku s uglja na prirodni gas i obnovljive izvore za proizvodnju električne energije.

Međutim, EU ETS u svom trenutnom obliku nije uspeo da smanji emisije CO₂ u kritičnim industrijskim sektorima. To bi moglo početi da se menja tokom sledeće desetogodišnje faze trgovanja, kada će tržišna pravila zaoštriti snabdevanje dozvolama dostupnim tim sektorima.

"Industrijski sektori poput čelika, cementa i prerade nafte obično dobijaju više dozvola besplatno nego što su stvarne potrebe za usklađivanje", rekao je Džef (Jeff) Berman, direktor za emisije i čistu energiju u **S&P Global**

Platts Analytics. "Međutim, to će se smanjiti u fazi 4 i ti sektori su se u prošlosti teško snalazili u smanjenju svojih emisija. To znači da bi ti subjekti mogli uskoro morati da redovno kupuju dozvole za usklađivanje", rekao je.

EU ETS glavni je pokretač energetske tranzicije u Evropi, a signal cene ugljenika koji generira biće presudno važan za ulaganja u čistu energiju i industrijske procese, na putu postizanja dugoročnog cilja neto nulte emisije CO₂ u EU do 2050.

Ministri EU: Pravno obavezati na 0% cilj emisija do 2050.

STRAZBUZR - Ministri zaštite životne sredine EU postigli su dogovor u petak (23. oktobra) kako bi cilj neto-nultih emisija do 2050. godine bio pravno obavezujući, ali ostavili su liderima da na samitu u decembru donesu odluku o cilju smanjenja emisija do 2030. Ni jedna od 27 zemalja članica nije bila protiv, mada se Bugarska jedina uzdržala od izjašnjavanja.

Značajan zakon o klimatskim promenama biće osnova za evropski plan smanjenja emisija gasova efekta staklene bašte (GHG), koji će preoblikovati sve sektore, od transporta do teške industrije, i zahtevati stotine milijardi evra godišnjih ulaganja..

Zakon će Briselu dati "zakonsku mogućnost da deluje kada oni koji daju obećanja ne ispune obećanja", rekao je na sastanku čelnik EU klimatske politike Frans Timmermans.

Ministri su se složili da neto-nulti ciljevi emisije u 2050. budu cilj na nivou cele EU, a ne zahtev za svaku od zemalja, potencijalno dopuštajući nekima veće emisije ako druge naprave dublje rezove. Evropski parlament, s druge strane, želi da taj cilj bude obavezujući za svaku od zemalja članica.

Ministri su se takođe složili da bi EU trebalo da odredi cilj smanjenja emisija za 2040. i pozvali Evropsku komisiju da razmotri nove zakonodavne mere za smanjenje emisija EU ako postojeće ne budu uspešne..

Poljska gradi nuklearnu elektranu, traži podršku Evropske komisije

VARŠAVA - Poljska će zatražiti od Evropske komisije da odobri državnu finansijsku pomoć za izgradnju nuklearne elektrane, rekao je 22. oktobra ministar energetike Pjotr Naimski.

"Nemoguće je ovih dana izgraditi nuklearnu elektranu bez pomoći države", rekao je on na konferenciji za novinare.

Najveća proizvodnja električne energije u Poljskoj dolazi sagorevanjem uglja, zbog čega vlada te države mora da nađe alternativna rešenja kako bi smanjila emisiju štetnih gasova prema standardima Evropske unije.

Država želi da izgradi nuklearnu energetske kapaciteta od šest do devet gigavata.

Elektrana bi trebalo da bude završena 2033. godine, ali još ne postoji finansijska konstrukcija, preneo je **Reuters**.

Ranije u oktobru, Poljska i SAD su postigle dogovor po kojem će Varšava od Amerikanaca kupiti delove nuklearne tehnologije u vrednosti od 18 milijardi dolara. Naimski je, međutim, rekao da finansijski detalji nove elektrane nisu bili predmet razgovora.

Poljska je jedina država u Evropskoj uniji koja još nema definisan cilj o načinu eliminacije CO2.

Bugarska traži pomoć EU da prestane da koristi ugalj u energetici

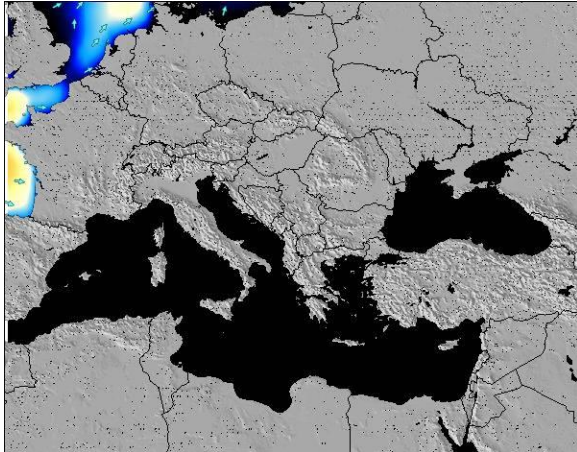
BRISEL - Bugarski premijer Bojko Borisov zatražio je od Evropske komisije da pomogne zemljama Centralne i Istočne Evrope da prestanu da koriste ugalj u sektoru energetike, prenosi 22. oktobra portal **Balkan Green Energy News**.

Borisov je rekao da Bugarska može da smanji emisije gasova sa efektom staklene bašte najviše 40% do 2030. To je manje od 55%, što je kao cilj na nivou cele Evropske unije predložila Evropska komisija, i manje od 60% koliko traži Evropski parlament. U toku su pregovori o tome koliki će biti cilj na nivou EU.

Borisov je rekao da istovremeno Bugarska želi da Evropska komisija pripremi plan za zemlje Centralne i Istočne Evrope, u kojima se većina energije proizvodi iz uglja.

Tim energetske eksperata iz Bugarske će vrlo brzo poslati pismo Evropskoj komisiji sa spiskom izazova sa kojima bi se zemlja suočila ako bi ubrzala prestanak upotrebe uglja.

Evropska komisija je pre nedelju dana objavila analizu bugarskog Nacionalnog energetske i klimatskog plana (NEKP), koji predviđa da udeo obnovljive energije u potrošnji električne energije bude 30% do 2030.

U analizi se od balkanske zemlje traži da razmotri ulaganja i mere u klimatskom i energetske sektoru. Jedna od predloženih mera odnosi se na sprovođenje strategije za prestanak korišćenja uglja sa preciznim rokovima, kao i obezbeđivanje pravedne tranzicije regiona zavisnih od uglja i lignita.

U periodu između 2020. i 2030. očekuje se porast neto instaliranog kapaciteta elektrana koje proizvode električnu energiju iz obnovljivih izvora za 2,6 GW (solar 2,2 GW, vetar 250 MW, biomasa 230 MW). U 2030. oko 30% proizvodnje električne energije i dalje će dolaziti iz uglja, u poređenju sa 48% u 2020.

Britanski regulator da uključi cilj neto nule u mrežnu regulativu

LONDON - Britanski mrežni operateri, trgovačka tela i firme u lancu snabdevanja pozvali su energetske regulatora Ofgem da u konačnim odlukama o kontroli cena uračuna cilj neto nule emisije, objavio je portal *renews*.

Poruka u pismu od 27. oktobra čelnicima Ofgema jeste da neto-nula bude u središtu britanskog regulatornog energetske okvira.

Ofgem reguliše kompanije vlasnike britanske energetske mreže i zaključuje krug otvorenih rasprava u sklopu razmatranja njihovih budućih poslovnih planova.

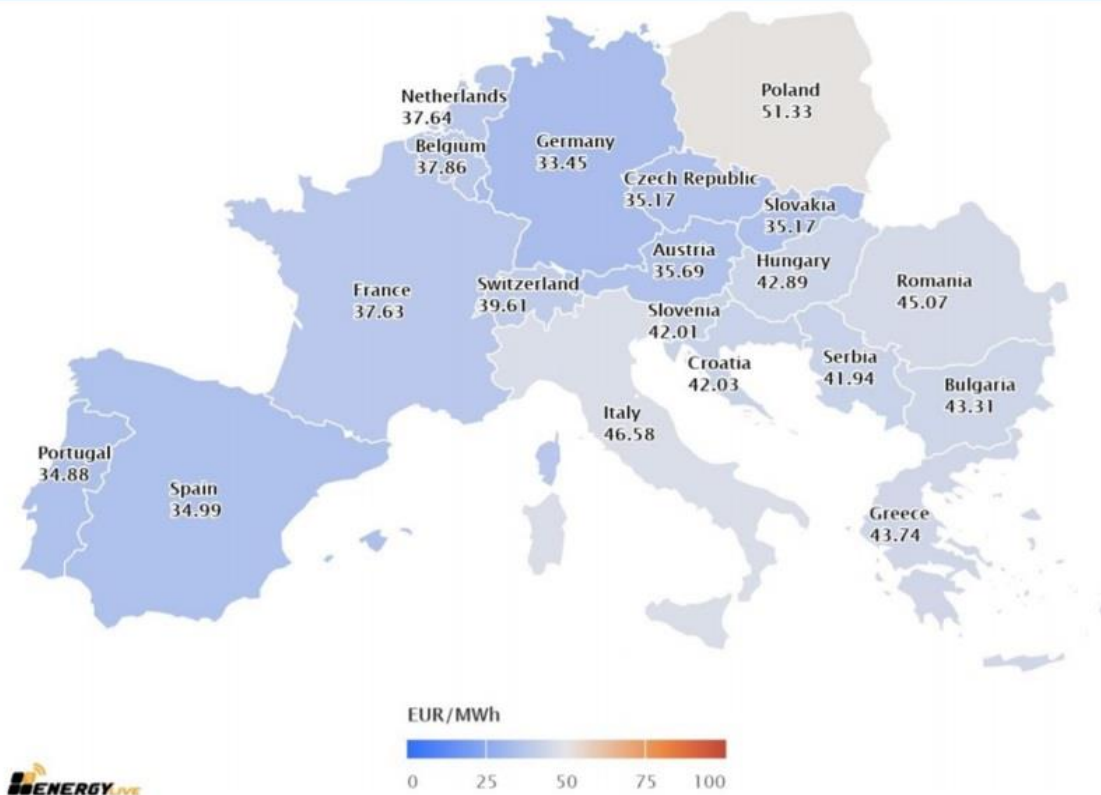
Jedna od potpisnica pisma, Claire Mack, generalna direktorka škotskog proizvođača obnovljive energije, Scottish Renewables, rekla je da će sledećih pet godina biti presudno u našoj zajedničkoj potrazi za rešavanje klimatskih vanrednih situacija.

„S obzirom da Ofgem u decembru treba da objavi svoje konačne odluke o prenosu električne energije i transportu prirodnog gasa, najvažnije je da regulatorni okvir ima fleksibilnost i sposobnost za podsticanje ulaganja u mreže potrebna za postizanje neto nule“.

Prosečne cene el.energije u Evropi – Nedelja 19 – 25 Oktobar 2020

Električna energija u regionu najskuplja u Albaniji i Crnoj Gori

BRISEL - Prosečna cene električne energije za domaćinstva u članicama Energetske zajednice – Albaniji, BiH, Gruziji, Moldaviji, Severnoj Makedoniji, Kosovu*, Crnoj Gori i Srbiji, bez Ukrajine, u prošloj godini bila je 7,66 evrocenta za kilovat-sat što je skoro tri puta manje nego u zemljama EU (skoro 22 evrocenta). S druge strane, cena za industriju u regionu bila je samo 35% jeftinija nego u EU (oko 11 evrocenti).

Kako se navodi u **Izveštaju o tržištu za 2019.** koji je pripremila Agencija za saradnju energetskih regulatora Evropske unije (ACER), prosečne cene za domaćinstva u regionu u odnosu na 2018. smanjene su 1,6%.

Međutim, prosečne cene električne energije u industriji povećane su za 11% na 7,27 evrocenti prenosi 29. oktobra portal **Balkan Green Energy News.**

Od 2013. do 2019. prosečne cene električne energije za domaćinstva u članicama Energetske zajednice, bez Ukrajine, porasle su u proseku za 15,8%, a za industriju 12,8%. Od 2013. do 2017. u većini ovih zemalja cene za industriju su se smanjivale, ali trend se promenio 2018. i 2019. kada su počele da rastu.

Crna Gora je 2019. imala najviše cene električne energije za domaćinstva (10,32 evrocenta), a najniže Kosovo* (6 evrocenti), ne računajući Ukrajinu.

Električna energija je bila najskuplja za industriju u Albaniji (12,5 evrocenti), a najjeftinija na Kosovu* (5,2 evrocenta).

Cene za domaćinstva regulisane su u svim članicama Energetske zajednice osim u Crnoj Gori, što ponekad dovodi do situacije da su niže od stvarnih troškova, navodi se u izveštaju.

Udeo naknade za obnovljive izvore energije u ceni električne energije, kako ACER ističe u izveštaju, je pokazatelj podrške za proizvodnju zelene energije u ovim zemljama. U Albaniji, na Kosovu i u Moldaviji zasad se ova naknada ne plaća kroz cenu struje.

Podrška za OIE u BiH i Srbiji činila je 1% cene električne energije za domaćinstva u BiH i Srbiji, a 7% u Severnoj Makedoniji, navodi se u izveštaju.

U EU je udeo naknada za OIE u 2019. godini iznosio u proseku 14%.

U Crnoj Gori je sredinom prošle godine promenjen način plaćanja naknade, pa se ona obračunava za svaki kilovat-sat iznad potrošenih 300 kWh mesečno.

Udeo energetske komponente u ceni bio je najveći u Albaniji (63%), a najmanji u Srbiji (34%), navodi se u izveštaju.

U EU je ovaj deo cene bio od 75% na Malti do samo 20% u Danskoj.

Rumunija: ČEZ prodaje imovinu australijskoj firmi MIRA

BUKUREŠT – Češki energetske mkolos ČEZ je objavio 26. oktobra da je postigao sporazum o prodaji svoje imovine u Rumuniji fondovima kojima upravlja Macquarie Infrastructure and Real Assets (MIRA), prenosi SEE Energy News.

Imovina češke energetske kompanije ČEZ u Rumunjskoj sastoji se od sedam firmi, uključujući mreže za distribuciju električne energije, snabdevača električne energije i prirodnog gasa i vetroelektranu Fantanele Cogecal.

Zatvaranje transakcije podleže odobrenju evropskih antimonopolskih vlasti i rumunskog Vrhovnog saveta nacionalne odbrane.

CEZ GROUP

Prodaja poslova i imovine u Rumuniji i u drugim zemljama deo je nove strategije ČEZ Grupe kojom će češka firma povećati svoj dužnički kapacitet i moći da se usmeri u investicije u skladu s novom strategijom dekarbonizacije proizvodnog portfelja, razvoja obnovljive energije i pružanja modernih energetskih usluga u Češkoj i širom Evrope.

ČEZ Grupa ostaje aktivna u Rumuniji, gde je prisutna od 2005. godine, koncentrišući se na trgovanje (CEZ Trade Rumunija) i poslovanje energetskih usluga (High-Tech Clima).

MIRA je dugogodišnji investitor s velikim iskustvom u upravljanju osnovnom elektroenergetskom infrastrukturuom širom sveta.

Bugarski antimonopolski regulator odobrio prodaju ČEZ Bulgaria Euroholdu

SOFIJA - Bugarski antimonopolski regulator dao je odobrenje finansijskoj grupi Eurohold za preuzimanje bugarskih poslova distribucije električne energije od češkog energetskog kolosa ČEZ za 335 miliona evra, saopštio je u četvrtak Eurohold, prenosi *Reuters*.

Dogovor prema kojem će Eurohold preuzeti distribucionu mrežu sa više od dva miliona potrošača električne energije, zajedno s ostalim poslovima ČEZ-a na energetskom tržištu Bugarske (trgovca električnom energijom ČEZ Trade Bugarska, firmu za IT usluge CEZ ICT Bugarska, solarni park Orešec, proizvođača biomase Bara Group i dr).

Eurohold Bugaria će preuzeti te poslove preko 100% svoje podfirme Eastern European Electric Company.

Eurohold je u junu 2019. potpisao ugovor o kupovini poslova i imovine ČEZ-a u Bugarskoj, ali je realizaciju posla u početku zabranila Komisija za zaštitu tržišne konkurencije, da bi tu odluku kasnije ukinuo sud.

Dogovor čeka još odobrenje državnog energetskog regulatora.

Novo poskupljenje gasa u Bugarskoj

SOFIJA - Bugarski komunalni regulator povećao je cene prirodnog gasa za 14,1% za novembar 2020., na 28,21 leva (14,42€) MWh, ne računajući troškove transporta, akcize i PDV.

Komisija za regulaciju energije i vode (EWRC) saopštila je da nova tarifa odražava kretanje cena u glavnim evropskim čvorištima gasa i odnos između evra i američkog dolara.

Ovo je treći uzastopni mesec dvocifrenih poskupljenja gasa, posle 20,3% u septembru i 10,1% u oktobru, piše *The Sofia Globe*.

Regulator je rekao da porast cena gasa neće rezultirati promenama cena električne energije ili grejanja.

Rumunski regulator kaznio 11 energetskih kompanija

BUKUREŠT - Rumunski energetska regulator, ANRE, kaznio je sedam dobavljača energije sa ukupno 3 miliona RON (615.599,33 EUR) zbog

kršenja REMIT-a, Uredbe EU o celovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije dok su četiri firme kažnjene s ukupno 3,6 miliona RON (738.692,99 EUR) zbog toga što se nisu obavestile operatora sistema o privremenoj obustavi aktivnosti, prenose 26. oktobra lokalni mediji.

Istraga na veleprodajnom tržištu energije pokrenuta je 2018. godine i obuhvatila je 33 energetska subjekta. ANRE je za sada dovršio istragu za 17 ciljanih firmi, od kojih 14 posluje na tržištu električne energije i 3 na tržištu prirodnog gasa.

Kazne se odnose ili na obavljanje poslova radi manipulisanja tržištem, ili na neobaveštavanje operatora sistema na vreme o privremenoj obustavi aktivnosti - s negativnim posledicama na balansiranju energetskeg sustava.

Prema novim propisima koji su na snazi os 25. septembra, ANRE može da kazni veletrgovce na tržištu energije s 5-10% vrednosti godišnjeg obrta.

Veliki odziv na drugi mađarski tender za subvencije za OIE

BUDIMPEŠTA - Investitori su znatno premašili ponudu u drugom mađarskom tenderu za obnovljive izvore s ponuđenim cenama koje su značajno niže u poređenju s prvim natečajem za subvencije prošle godine, pokazuje preliminarni izveštaj regulatora energetskeg tržišta Mekh.

Ponuđači su predali više od 260 zahteva za ukupno 2.145 GWh/god buduće proizvodnje obnovljivih izvora, više od pet puta od gornje granice od 390 GWh/god ponuđene za dodelu subvencija.

Tender je zatvoren 15. oktobra, a rezultati će se objaviti krajem januara iduće godine.

Ponuđene cene u proseku su iznosile 20,66 forinti/kWh (0,057 €/kWh), u odnosu na prošlogodišnji prosek od Ft23,58 / kWh.

Kopač: Implementacija EU pravila o tržištu gasa u Ukrajini "nepotpuna"

KIJEV - Ukrajina još uvek mora da reši mnoštvo operativnih i upravljačkih pitanja kako bi ispunila standarde EU tržišta prirodnog gasa, rekao je direktor sekretarijata Energetske zajednice, Janez Kopač na forumu za gas u Kijevu.

Energetska zajednica je prošle godine potvrdila da je pravni režim Ukrajine usaglašen sa pravilima trećeg energetskeg paketa EU. To je uključivalo razdvajanje operatora gasne transportne mreže od glavnog dobavljača, državnog Naftogaza.

Ali "priča nije gotova", rekao je Kopač. Ponašanje vezano uz upravljanje preduzećem Magistralni gasovodi Ukrajine (MGU), holdinga novog mrežnog operatora - GTSOU - "nije prihvatljivo" u okviru EU, rekao je on.

Ukrajina je većinu mrežnih pravila primenila u praksi, ali neovlašćeno preuzimanje gasa i dalje ostaje problem, a i neplaćanje dugova od strane operatora distribucionog sistema (ODS) je još jedno dugogodišnje pitanje i zahteva prioritarnu pažnju, rekao je Kopač.

Tarife ODS-a trebalo bi da budu reformisane kako bi u potpunosti odražavale troškove, rekao je. To bi pomoglo u pokrivanju troškova povezanih s njihovim tehnološkim potrebama.

Učesnici na tržištu očekuju ulazak GTSOU-a i podfirme Naftogaza - operatora podzemnog skladišta Ukrtransgaza (UTG) na berzu kako bi se povećala likvidnost na unutardnevno tržište balansiranja. Ni jedna firma ne može učestvovati dok se novi zakoni ne usvoje, čemu bi moralo dati prioritet, rekao je Kopač.

Gasprom: Višak ponude gasa u Evropi u 2021.

MOSKVA - Gasprom očekuje da će se višak ponude prirodnog gasa na evropskom tržištu nastaviti i 2021. godine, zbog povećanog izvoza američkog utečjenog prirodnog gasa (LNG) kupcima u Evropi, rekla je čelnica izvozne podfirme ruskog energetskeg kolosa.

"Većina izazova i pretnji još uvek je na sceni. Jedan od njih je generalno prekomerna ponuda, koju ćemo verovatno videti i 2021. godine", rekla je Elena Burmistrova.

"Američki dobavljači LNG-a izbacili su evropsko tržište iz ravnoteže", rekla je ona.

Gasprom očekuje da će izvoz gasa u Evropu iznositi najmanje 170 milijardi kubnih metara (bcm) u 2020., u poređenju s 199 bcm u 2019.

Burmistrova je rekla da se snabdevanje Evrope LNG-om od januara do juna povećalo za gotovo 10 bcm, ili 17 posto u odnosu na prošlu godinu, što je oborilo na istorijski najniže nivoe cene ovog energenta.

